

Asia: VN/19968/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa.

LAINSÄÄDÄNNÖN ARVIOINTINEUVOSTOA KOSKEVA SÄÄNTELY:

- Arviointineuvostoa koskevat keskeiset asetuksentasoiset säännökset nostettaisiin täsmennettyinä lain tasolle. Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on vahvistaa lainsäädännön arviointineuvoston asemaa ja pysyvää luonnetta lainsäädännön vaikutusarviointia arvioivana asiantuntijaelimenä. Ehdotus liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, jonka mukaan hallitus vahvistaa lainsäädännön arviointineuvoston asemaa säätämällä siitä lailla.
- Arviointineuvostoa koskevat keskeiset asetuksentasoiset säännökset nostettaisiin eräin täsmennyksin valtioneuvostolakiin, jonka myötä valtio-neuvostolaissa säädettäisiin lainsäädännön arviointineuvostosta, sen asemasta, tehtävistä, asettamisesta ja asetuksenantovaltuudesta. Tehtävät vastaisivat neuvoston nykyisiä tehtäviä kuitenkin siten tarkennettuna, että neuvosto voisi jatkossa lausua arvioinneista, jotka koskevat voimaan tulleiden säädösten vaikutuksia.
- MTK kannattaa lainsäädännön arviointineuvoston aseman vahvistamista siten, että siitä säädetään lailla. Lisäksi MTK suhtautuu myönteisesti neuvoston tehtävien täsmentämiseen siten, että neuvosto voisi lausua myös arvioinneista, jotka koskevat voimaan tulleiden säädösten vaikutuksia. MTK on todennut lainsäädännön arviointineuvoston tärkeäksi toimijaksi lainvalmistelun laadun varmistamisessa. Neuvosto on toiminut tehtävässään kiitettävästi ja puolueettomasti. Vaikutustenarvioinnit, joita arviointineuvosto tarkastelee uutta lainsäädäntöä tehtäessä, ovat erittäin olennainen osa hallituksen esityksiä, ja siten arviointineuvoston esittämiin näkemyksiin on syytä kiinnittää valmistelussa huomiota. MTK on useissa tilanteissa korostanut voimaan tulleen lainsäädännön vaikutusten seuranta ja arviointia, minkä vuoksi MTK näkee arviointineuvoston toiminnan selkeyttämisen ja vahvistamisen myös tähän liittyen toivottavana.

HALLITUSNEUVOTTELUASIAKIRJOJEN JULKISUUDEN RAJOITTAMISTA KOSKEVA SÄÄNTELY:

- MTK pitää nyt lausunnolla olevaa esitystä vaillinaisena. Perusoikeusselvitykset ovat kevyehköt. Hallitusneuvotteluasiakirjojen julkisuuden rajoittaminen ei voi olla luonnoksessa esitetyllä tavalla välttämätöntä, koska tähänkin asti hallitukset ovat onnistuneet neuvotteluissaan. Avoimuus on edellytys demokratialle. Kansalaisilla on oikeus tietää, miten heitä koskevia päätöksiä ja yhteiskunnallisesti tärkeiden asioiden priorisointia valmistellaan. Lisäksi luottamus päättäjiin syntyy avoimuudesta. Kun neuvotteluasiakirjat ovat julkisia, kansalaisten ja median on helpompi arvioida puolueiden linjoja ja kompromisseja.
- Julkisuusperiaatteesta voidaan poiketa vain lailla. Nyt esitetyssä jää epäselväksi, onko julkisuusperiaatteesta poikkeamiselle riittävät perusteet nimenomaan ministeriöiden toimittamien aineistojen suhteen. Ministeriöiden tehtävä on tuottaa tarvittavaa, kattavaa ja luotettavaa tietoa neuvotteluiden tueksi, eikä tietojen julkisuuden rajoittamiselle vaikuta olevan riittäviä perusteita.
- Esitys jättää myös epäselväksi, millaisella prosessilla todetaan, onko tietojen luovuttamisesta haittaa hallitusohjelmaneuvoitteluille, tai kuka tämän arvioinnin tekee. Poikkeus julkisuuslaista pitäisi olla hyvin tarkkarajaista ja salassapidettävänä pitäisi pitää vain niitä osia asiakirjoista, jotka täyttävät lain mukaiset vaatimukset.
- MTK ei kannata ehdotettua tältä osin.

Kristeri Leena

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.